Μάρτης

Μάρτης, ο, γεν. **Μάρτη** κ. **Μαρτιού, του,** ουσ. [<μσν. Μάρτης <μτγν. Μάρτιος <λατιν. Martius <Mars]· ο μήνας Μάρτιος·

- *αν κάνει (ρίξει) ο Μάρτης δυο νερά κι ο Απρίλης άλλο ένα, χαρά σ' αυτόν το γεωργό που 'χει πολλά σπαρμένα,* βλ. λ. νερό·

- *από Μάρτη καλοκαίρι κι από Αύγουστο χειμώνα,* βλ. λ. χειμώνας·

- *από Μαρτιού πουκάμισο κι απ' Αύγουστο σιγκούνι,* βλ. λ. σιγκούνι·

- *βάζω Μάρτη,* περνώ την πρώτη Μαρτίου γύρω από τον καρπό του χεριού μου μια λεπτή ασπροκόκκινη κλωστή, που σύμφωνα με τη λαϊκή δοξασία θα με προστατέψει για να μη με κάψουν οι αχτίδες του ήλιου, που από το μήνα αυτό αρχίζουν να γίνονται πιο δυνατές. Η κλωστή αυτή θα μείνει δεμένη γύρω από τον καρπό μου μέχρι το Πάσχα, οπότε θα τη βγάλω και θα την κάψω, ή, αν το Πάσχα πέφτει πολύ αργά, μέχρι τη στιγμή που θα δω το πρώτο χελιδόνι της άνοιξης, οπότε τη βγάζω και την αφήνω στα κλαδιά κάποιου δέντρου για να την πάρει το χελιδόνι και να τη χρησιμοποιήσει για να φτιάξει τη φωλιά του: «στα χρόνια μας μόλις έμπαινε η άνοιξη, η μητέρα μας έβαζε Μάρτη για να μας προστατέψει απ' τον ήλιο»·

- *λείπει ο Μάρτης απ' τη Σαρακοστή;* λέγεται ειρωνικά για άτομο, που δε χάνει την ευκαιρία να παρευρίσκεται ανελλιπώς σε διάφορες κοινωνικές ή καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, ή να συμμετέχει ανελλιπώς σε διάφορες κοινωνικές δραστηριότητες·

- *Μάρτης γδάρτης και κακός παλουκοκαύτης,* βλ. λ. παλουκοκαύτης·

- *μήτε Μάρτης καλοκαίρι μήτε Αύγουστους χειμώνας,* από το ότι δεν πρέπει να ξεθαρρεύουμε από τις ζεστές μέρες του Μάρτη, γιατί συνήθως επανέρχεται το τσουχτερό κρύο και ούτε να θεωρήσουμε πως με τον Αύγουστο έφυγε το καλοκαίρι, γιατί μετά τις μπουκαδούρες, τις βροχές, την αυξημένη υγρασία και την κάποια πτώση της θερμοκρασίας, επανέρχεται ο ζεστός καιρός·

- *φορώ Μάρτη,* βλ. φρ. *βάζω Μάρτη.*

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας